

**Instellingsbreed Programma Onderwijs IPO
Open Universiteit Nederland**

Erkenning Verworven Competenties

Desirée Joosten-ten Brinke
Brigitte de Craene
Karel Lemmen
Johan van den Boomen
Monique Slangen
Janine Voncken

IPO rapporten reeks

De Open Universiteit Nederland (OUNL) ontwikkelt en verzorgt open hoger afstandsonderwijs. Omdat de Open Universiteit wil transformeren van een instelling van voornamelijk schriftelijk afstandsonderwijs met face-to-face begeleiding naar een instelling waarbij sturing via het web centraal staat, is in 2007 het Instellingsbreed Programma Onderwijs (IPO) in het leven geroepen. Alle centrale innovatieve onderwijsprojecten van de Open Universiteit worden in dit programma samengebracht. Het doel van het programma is een bijdrage leveren aan de onderwijskwaliteit van het onderwijs van de Open Universiteit en aan de transitie van de Open Universiteit naar een Instelling die kwalitatief hoogstaand flexibel, open, gedigitaliseerd (webgestuurd) afstandsonderwijs aanbiedt. In het programma staan de volgende thema's centraal: de elektronische leeromgeving, begeleiding, toetsing en tentaminering, kwaliteitszorg, multimedia en onderwijsontwikkeling.

De IPO rapporten reeks bevat de publicaties uit de diverse projecten en richt zich vooral op docenten, onderwijsontwikkelaars en onderwijsadviseurs in het hoger onderwijs.

De IPO rapporten kunnen worden besteld bij:

Open Universiteit Nederland
Secretariaat IPO
Postbus 2960
6401 DL Heerlen
Tel. 045-5762450
Ria.wijermans-overman@ou.nl
Open Universiteit Nederland
ISBN: 978-90-79447-23-7

Inhoudsopgave

Samenvatting	5
1 <i>Aanleiding en doelstelling</i>	6
1.1 Aanleiding.....	6
1.2 Wat is EVC?	6
2 <i>Organisatie</i>	8
2.1 De procedure	8
2.2 Betrokkenen EVC-procedure	11
3 <i>Instrumenten</i>	13
3.1 De zelfbeoordeling.....	13
3.2 Het portfolio-assessment	14
3.3 Aanvullende toetsing	15
3.4 Assessmentgesprek.....	16
3.5 Het beoordelingsformulier	17
3.6 Het ervaringscertificaat en de beschikking	21
4 <i>Informatievoorziening en ondersteuning</i>	21
5 <i>Opbrengst en het resultaat van EVC</i>	24
6 <i>Kwaliteitsbewaking</i>	25
6.1 Kwaliteitskader.....	25
6.2 Erkend EVC-aanbieder	26
6.3 Klachten en/of beroepszaken	27
6.4 Onderzoek en evaluatie	27
7 <i>Referenties</i>	28
8 <i>Bijlagen</i>	29
8.1 Sjabloon portfolio	30
8.2 Voorbeeld EVC-rapportage (ervaringscertificaat)	41
8.3 Voorbeeld beschikking	45
8.4 Communicatieplan	47

Samenvatting

Sinds 2007 hebben personen met interesse voor één van de opleidingsprofielen van de Open Universiteit de mogelijkheid om een EVC-procedure te doorlopen. Met EVC kan kennis en vaardigheden die opgedaan zijn buiten een formele onderwijsomgeving gewaardeerd en erkend worden.

In deze rapportage geven we weer hoe EVC bij de Open Universiteit is vormgegeven, hoe de procedure werkt en welke taken de betrokkenen hiervoor moeten uitvoeren.

De rapportage begint met een beschrijving van de aanleiding en doelstelling van EVC bij de OUNL. Daarna wordt in hoofdstuk 2 de EVC-organisatie uitgewerkt in een beschrijving van de procedure en de betrokkenen bij EVC. In hoofdstuk 3 gaan we in op de instrumenten die bij EVC gebruikt worden. Achtereenvolgens worden de zelfbeoordeling, het portfolio-assessment, de aanvullende toetsing, het assessmentgesprek, het beoordelingsformulier en het ervaringscertificaat besproken. Hoofdstuk 4 beschrijft de informatievoorziening rondom EVC en de ondersteuning van de EVC-kandidaten. In hoofdstuk 5 worden de resultaten weergegeven van EVC bij de OUNL tot eind 2008. Tot slot wordt in hoofdstuk 6 de kwaliteitsborging beschreven. Hierbij komt de organisatie van de kwaliteitsborging aan bod en de resultaten van uitgevoerde evaluaties en beoordelingen.

Deze rapportage is geschreven door de projectgroep EVC. Het EVC-project is begonnen in 2006 en is afgerond 31 december 2008.

1 Aanleiding en doelstelling

1.1 Aanleiding

De Open Universiteit Nederland is in 2005 gestart met EVC. Een methode om leren dat gebeurt buiten formele situaties zoals opleidingen te waarderen. De bacheloropleiding Informatica was de eerste opleiding die in het voorjaar van 2006 met EVC aan de slag ging. Op verzoek van het management van een softwarehuis voor de politie, brandweer en ambulancediensten werd gekeken of hun medewerkers al tijdens hun werk competenties hadden ontwikkeld die ook geleerd worden bij de bacheloropleiding. Indien dat het geval was, kon de erkenning van deze competenties omgezet worden in vrijstellingen van een deel van de opleiding. Daarna is in de periode november 2006 – mei 2007 gestart met de invoering van EVC voor alle andere bacheloropleidingen en voor de toelating tot de masteropleiding Actief Leren. In de zomer van 2008 is besloten dat EVC ook ingezet kan worden voor toelating tot de masteropleidingen van de overige faculteiten en dat erkenning (vrijstellingen) binnen de masteropleidingen ook mogelijk is op grond van EVC.

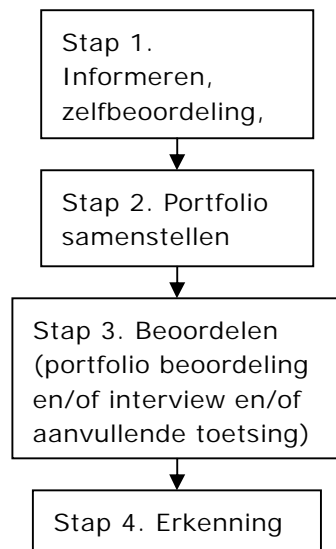
1.2 Wat is EVC?

Het Erkennen van Verworven Competenties (EVC) is een procedure waarin wordt beoordeeld wat iemand weet en kan in relatie tot een specifiek profiel met als doel dit eerdere leren, onafhankelijk van de wijze waarop het geleerd is, te waarderen en te erkennen (Joosten-ten Brinke, Sluijsmans, Brand-Gruwel, & Jochems, 2006). Voor de Open Universiteit heeft het specifieke profiel dan betrekking op de eigen opleidingen. De profielen van de opleidingen vormen de basis. Het doel van EVC is waardering en erkenning van wat een individu heeft geleerd buiten formele leeromgevingen (informeel en non-formeel) en voor de Open Universiteit is het daarnaast ook het doel om vast te leggen wat een kandidaat nog moet doen om een getuigschrift te behalen. Via een EVC-procedure worden in relatie tot een gewenst profiel ervaringen, kennis en vaardigheden in beeld gebracht en beoordeeld. Het is een belangrijk instrument in het brede kader van leven lang leren.

Er zijn vier fasen te onderscheiden:

1. Het informeren over de procedure, zodat de kandidaat vooraf goed weet waar hij/zij aan begint, wat hij/zij kan verwachten, wat hij/zij moet aanleveren en wat de kosten en baten zijn. Van belang is duidelijk te maken dat EVC aansluit bij de structuur en inhoud van de opleiding;
2. Het verzamelen, structureren en presenteren van bewijzen die inzicht moeten bieden in de mate waarin u relevante competenties, kennis en vaardigheden bezit;
3. Het beoordelen van de bewijzen via een assessmentprocedure waarbij meerdere assessoren via een scala aan activiteiten zoals portfoliobeoordeling, assessmentgesprek of observaties aan de hand van vooraf gedefinieerde standaarden een oordeel geven over uw kennis, vaardigheden of competenties.
4. Het erkennen van de competenties, waarbij formeel het eerdere leren al dan niet erkend wordt en waarbij u, bij erkenning, een bewijs voor toelating, een aantal vrijstellingen of een maatwerktraject ontvangt.

Figuur 1 geeft een kort overzicht van de EVC-procedure.

Figuur 1. EVC-procedure bij de OUNL

Nadat competenties erkend zijn ontvangt de kandidaat een officiële beschikking, waarin het resultaat staat vermeld.

EVC kan voor OUNL-studenten in principe relevant zijn in drie situaties:

- erkennen van verworven competenties zodat niet een volledig bachelorprogramma hoeft te worden gevolgd;
- erkennen van verworven competenties zodat een kandidaat toegelaten kan worden tot een masteropleiding, eventueel via een (aangepast) schakelprogramma.
- erkennen van verworven competenties zodat niet een volledig masterprogramma hoeft te worden gevolgd.

Daarnaast kan EVC interessant zijn voor niet-OUNL-studenten die willen weten in hoeverre hun competenties overeenkomen met academische competenties in de domeinen Informatica, Cultuurwetenschappen, Natuur- en Milieuwetenschappen, Onderwijswetenschappen, Nederlands Recht, Managementwetenschappen en Psychologie.

EVC richt zich op het informele en non-formele leren. Daarmee onderscheidt het zich van het vrijstellingenbeleid op basis van formele vooropleidingen, waarvoor iemand diploma's of getuigschriften heeft ontvangen. Kandidaten die bij de OUNL willen gaan studeren hebben vaak voor de opleiding al relevante kennis en/of (werk)ervaring. Als het aantoonbaar is op basis van diploma's of getuigschriften, dan kunnen zij al vanaf de oprichting van de OUNL door middel van het vrijstellingenbeleid vrijstellingen krijgen voor onderdelen van de opleiding. Vrijstelling op grond van vooropleiding wordt beoordeeld naar de mate van overeenstemming van omvang, inhoud en niveau van de genoten opleiding, in relatie tot de OUNL-opleiding.

Bij EVC is het opleidingsprofiel het uitgangspunt. Onder opleidingsprofiel verstaan we de eindtermen of de competenties van de opleiding. De kandidaat moet aantonen bepaalde eindtermen al te beheersen en als dat het geval is, hoeven sommige onderdelen niet meer in het studieprogramma opgenomen te worden om aan die eindtermen te werken.

2 Organisatie

2.1 De procedure

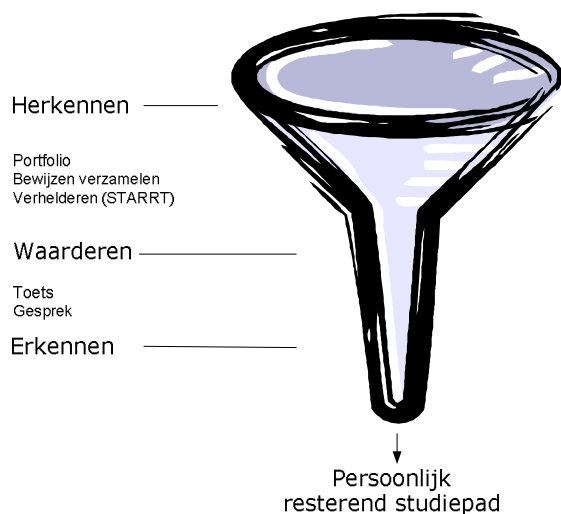
2.1.1 De EVC-procedure

De EVC-procedure bestaat na de informatiefase uit de volgende stappen:

- Herkennen: In beeld brengen van de competenties waarover een kandidaat beschikt;
- Waarderen: Beoordelen van de competenties waarover een kandidaat beschikt;
- Erkennen: Erkenning geven voor de competenties van een kandidaat, bijvoorbeeld in de vorm van (delen van) een diploma, een beschrijving van de competenties of vrijstellingen binnen de opleiding;

Een stap in de procedure die daarna volgt is (het bieden van ondersteuning bij) het werken aan de verdere competentieontwikkeling van een kandidaat, dat wil bij de OUNL zeggen het volgen van het resterende studiep pad voor het verkrijgen van een bachelordiploma. Bij de masteropleiding Actief Leren gaat het om toelating tot de master en het vaststellen van het schakelprogramma.

Figuurlijk (figuur 2) kan dit ook weergegeven als een trechter, men spreekt ook wel van 'trechters' van competenties (Klarus, 2006).

Figuur 2 Het trechteren van competenties

De kandidaat start met een zelfbeoordeling. Deze zelfbeoordeling kan de kandidaat gratis vanaf de website van de OUNL uitvoeren. Deze zelfbeoordeling is een verplicht onderdeel voor deelname aan de verdere EVC-procedure en geeft aan of het al dan niet zinvol is om door te gaan met de EVC-procedure. Hiervoor ontvangt de kandidaat na het uitvoeren van de zelfbeoordeling een zelfbeoordelingsrapportage.

In het geval de kandidaat besluit om verder te gaan met de EVC-procedure stuurt hij het resultaat van de zelfbeoordeling (de zelfbeoordelingsrapportage) samen met het formulier Verzoek Erkenning van Verworven Competenties, zijn CV en mogelijk een werkgeversverklaring naar de OUNL De Facultaire toetsingscommissie (FTC) van de faculteit waar de kandidaat een studie wil gaan volgen onderzoekt of een

vervolgprocedure EVC zinvol is en op welke wijze verder gegaan wordt met de procedure. Het is mogelijk dat de procedure hier stopt. Dit kan gebeuren om verschillende redenen:

1. De FTC constateert dat een verdere procedure voor de kandidaat niets (extra's) oplevert. Bijvoorbeeld de kandidaat heeft op grond van formeel leren al vrijstellingen gehad met de conclusie dat de opgedane praktijkervaring niets extra's oplevert. Of de praktijkervaring van de kandidaat is toch te mager voor een zinvol vervolg.
2. Op grond van het CV en de werkgeversverklaring kan de FTC al EVC toekennen zonder dat een verdere procedure noodzakelijk is.

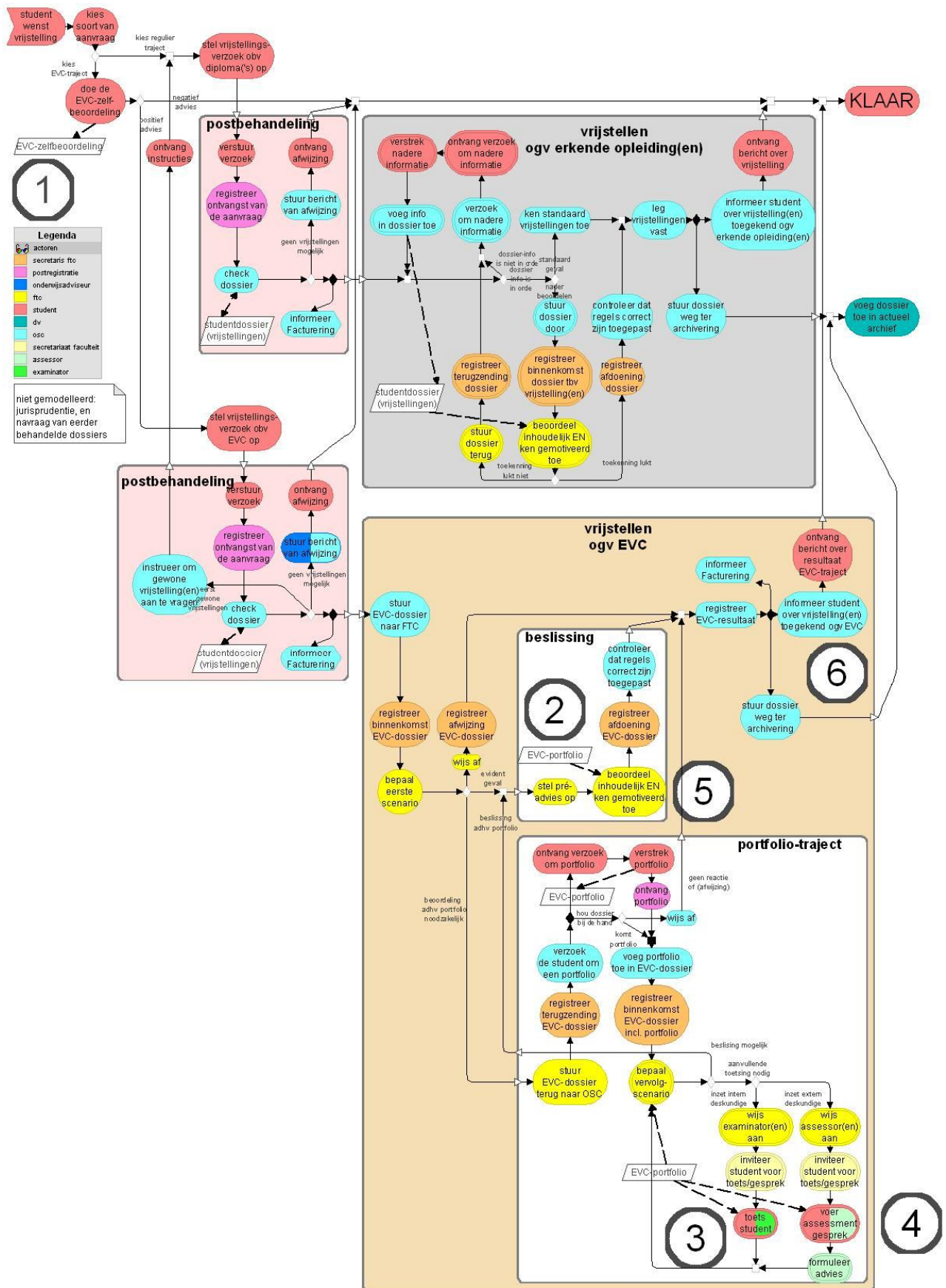
Als de FTC het zinvol vindt om de ervaringen van de kandidaat verder te beoordelen krijgt de kandidaat het verzoek om een portfolio samen te stellen. Na ontvangst van het portfolio komt het, na beoordeling door het OSC op volledigheid, ter beschikking van de FTC. De FTC bekijkt of het portfolio eventueel door haarzelf beoordeeld kan worden. Zo niet, dan wordt het beschikbaar gesteld aan de assessoren. De assessoren stellen vervolgens vast of het portfolio voldoende informatie bevat om een gesprek te houden met de kandidaat en competenties te erkennen. Zo niet, dan kan aan de kandidaat een aanvullende toets en/of een assessmentgesprek voorgelegd worden. De procedure eindigt met een beoordeling en een Ervaringscertificaat. De kandidaten krijgen tevens een beschikking waarin staat welke vrijstellingen het hen heeft opgeleverd als zij starten met de opleiding.

Deze procedure is verder uitgewerkt in figuur 3. Hierin is het (bedrijfs)proces van beoordelen van EVC gedetailleerd in beeld gebracht.

In dit plaatje zijn de beide roze gearceerde rechthoeken en de lichtbruin gearceerde rechthoek interessant als het gaat om EVC. De grijs gearceerde rechthoek gaat over vrijstellingen op grond van formeel leren en blijft hier buiten beschouwing. Om het schema makkelijk na te lopen van begin tot einde geven we hier een toelichting op de gebruikte tekenobjecten. Rondjes, ovalen, etc., in de figuur zijn activiteiten. \diamond betekent dat er een keuze voor een vervolgactie wordt gemaakt op grond van een voorwaarde of beslissing. \square betekent het samenkomen van verschillende stromen met als resultaat een vervolgactie. \blacklozen betekent dat alle vervolgacties plaatsvinden. \blacksquare betekent dat alle stromen moeten samenkomen om een vervolgactie te genereren.

In dit bedrijfsproces zijn verschillende afdelingen en mensen betrokken. Deze worden in de volgende paragraaf besproken.

Erkenning Verworven Competenties

Figuur 3. Beoordelen van formeel, informeel en non-formeel leren

2.2 Betrokkenen EVC-procedure

2.2.1 De EVC-kandidaat

De EVC-kandidaat is de persoon die erkenning wil krijgen voor zijn of haar competenties. Deze competenties kunnen heel breed zijn. Voor het waarderen van de competenties bij de Open Universiteit moeten de competenties gerelateerd zijn aan de erkende profielen van de universiteit. Dat betekent dat als een kandidaat competenties wil laten waarderen op het gebied van archeologie, dat hij/zij dan niet bij de Open universiteit terecht kan.

De EVC-kandidaat is verantwoordelijk voor het aanleveren van de juiste informatie. Het is gebleken dat het moeilijk is voor kandidaten om vast te stellen wat voor het opleidingsprofiel relevante bewijzen zijn. Kandidaten kennen voordat ze beginnen aan de opleiding de doelen nog onvoldoende. Daarnaast is het moeilijk om achteraf terug te kijken op de uitgevoerde activiteiten en vast te stellen wat er tijdens die activiteiten geleerd is.

Het zelfbeoordelingsinstrument en de structuur van het portfolio moeten ervoor zorgen dat de kandidaat in staat is om vast te stellen of EVC voor hem of haar zinvol is en hoe de bewijzen aangeleverd en onderbouwd moeten worden.

Kandidaten dienen eerst een zelfbeoordeling in te vullen voordat ze kunnen deelnemen aan een EVC-procedure. Dit kan met het zelfbeoordelingsinstrument op www.ou.nl/evc.

2.2.2 De onderwijsadviseur

Het Onderwijs service centrum (OSC), meer specifiek de afdeling Intake, onderwijsondersteuning en diplomering (IOD) biedt een belangrijke ondersteunende functie in het hele EVC-traject. Hier komt het EVC-verzoek van de kandidaat binnen en wordt het verzoek gecontroleerd op volledigheid. Indien het volledig is, wordt het officieel in behandeling genomen. Als er al een vrijstellings- of toelatingsbeschikking van de kandidaat aanwezig is wordt dat samen met het bijbehorende studiepadi toegevoegd aan het dossier van de kandidaat. Tevens wordt het concept-beoordelingsformulier gemaakt en het totale pakket wordt overgedragen aan de FTC.

Als het dossier dan weer terug komt van de FTC toetst IOD het advies van de FTC aan de algemene kaders van de Commissie voor de examens. Als de kandidaat nu een portfolio moet indienen, krijgt hij/zij daarvan bericht van het OSC. Dit portfolio wordt dan weer geregistreerd en aan de FTC verstrekt. Uiteindelijk komt er dan een volledig advies van de FTC bij het OSC terecht. Dit advies wordt weer getoetst aan het CvE-kader en een definitieve Ervaringscertificaat wordt aangemaakt en verstuurd naar de kandidaat.

2.2.3 De Commissie voor de examens

De Open Universiteit Nederland kent één centrale Commissie voor de examens (CvE). De CvE neemt het uiteindelijke (officiële) besluit over de erkenning van de competenties. De activiteiten van de onderwijsadviseur, de Facultaire toetsingscommissies, de assessoren en examinatoren vinden plaats onder verantwoordelijkheid van de CvE.

2.2.4 De Facultaire toetsingscommissie (ftc)

De CvE heeft per faculteit een inhoudelijk uitvoeringsorgaan: de Facultaire toetsingscommissie (FTC) ingesteld. De FTC toetst het EVC-verzoek (en bijbehorende documenten) op standaard EVC-erkenning (beslisregel) en stelt het advies op. Dit kan zijn (a) geen erkenning en geen vervolg; (b) erkenning op grond van beslisregels of (c) advies voor verder EVC-scenario. Dit advies wordt door de FTC op het beoordelingsformulier gezet en terug gegeven aan IOD. Als er van de kandidaat een portfolio binnenkomt, gaat de FTC na of zij op grond van beslisregels zelf het portfolio kunnen beoordelen. Als dat niet het geval is geven zij het portfolio door aan de assessoren (bij een overkoepelende beoordeling) of aan examinatoren (bij vakgerichte beoordeling).

FTC controleert het advies van de assessoren aan de kaders en vult het beoordelingsformulier op en voegt deze toe aan het dossier. Het geheel gaat dan weer terug naar IOD.

2.2.5 De beoordelaars

Assessoren en/of examinatoren krijgen het portfolio van de FTC. Zij beoordelen dit portfolio aan de hand van de criteria en vullen het beoordelingsformulier in. Indien het portfolio aangevuld moet worden, c.q. aanvullende toetsing nodig is, legt de assessor contact met de kandidaat. Bij een assessmentgesprek plant het secretariaat van de faculteit de dag en het tijdstip waarop het assessmentgesprek gevoerd kan worden en wordt de kandidaat uitgenodigd. Bij een aanvullende opdracht stuurt het secretariaat van de faculteit de aanvullende opdracht naar de kandidaat.

Indien het EVC-verzoek of de aanvullende toets direct gelieerd is aan een cursus waar een examiner verantwoordelijk voor is, zal de examiner door de assessor gevraagd worden om het EVC-verzoek dan wel de aanvullende toets te beoordelen.

Assessoren voeren met de kandidaat het assessmentgesprek en formuleren vervolgens een EVC-advies inclusief motivatie. Daarna geven zij het gehele EVC-dossier terug aan de FTC.

Om de assessorrol goed uit te voeren volgen de assessoren intern een assessorentraining.

2.2.6 De begeleider

De begeleider heeft een rol in de informatiefase en de fase waarin de kandidaat het portfolio moet samenstellen. De persoonlijke begeleiding is een aanvulling op de ingebouwde begeleiding, zoals website en handleidingen. Er zijn twee soorten begeleiders te onderscheiden. Ten eerste is er de procesbegeleiding die uitgevoerd wordt door de studiecetra, Service en informatie en de onderwijsadviseurs. Ten tweede is er de meer inhoudelijke begeleiding door medewerkers van de faculteiten.

De begeleider van een kandidaat mag niet gelijktijdig bij dezelfde kandidaat ook assessor zijn. Tevens mag de begeleider geen lid zijn van de Facultaire toetsingscommissie.

De rol van begeleider is een passieve rol. Dit houdt in dat de begeleider alleen vrijblijvend advies geeft, hij of zij zoekt zelf niets op en schrijft geen stukken voor de kandidaat. De kandidaat alleen is verantwoordelijk voor het ingediende portfolio. De kandidaat neemt zelf het initiatief tot het aanvragen van begeleiding. Elke kandidaat heeft recht op gratis begeleiding van maximaal 1 uur. De rol van begeleider eindigt bij het indienen van het portfolio.

Om de begeleidingsrol goed uit te voeren volgen de begeleiders intern een begeleiderstraining.

In 2008 is een begeleidersonderzoek uitgevoerd (zie verder bij 'Kwaliteitsbewaking en Evaluatie'). Hieruit blijkt dat de visies op dit vlak uiteenlopend zijn per faculteit.

3 Instrumenten

In figuur 3 is te onderscheiden dat er van zes instrumenten gebruik gemaakt wordt (aangegeven met de omcirkelde nummers).

1. De zelfbeoordeling
2. Het portfolio-assessment
3. De aanvullende toetsing
4. Het assessmentgesprek
5. Het beoordelingsformulier
6. Het ervaringscertificaat en beschikking

In de volgende paragrafen zullen de verschillende instrumenten besproken worden.

3.1 De zelfbeoordeling

Met dit instrument kan de kandidaat nagaan of het zinvol is om bij de Open Universiteit Nederland een EVC-verzoek in te dienen. Deze zelfbeoordeling is via een website toegankelijk.

De zelfbeoordeling is een globale toets waarbij de kandidaat op basis van een beperkt aantal vragen aan kan geven welke kennis en vaardigheden hij of zij binnen het betreffende vakgebied heeft opgedaan op basis van informeel en non-formeel leren. Vooral betreft het hier leren tijdens de werksituatie. Naast vragen over kennis en ervaring wordt de kandidaat er ook op gewezen dat de kandidaat de opgedane kennis en ervaring ook met bewijzen moet kunnen aantonen en in het vervolg van de EVC-procedure moet onderbouwen (zie paragraaf 3.2). Verder wordt de kandidaat uitgelegd dat de bewijzen minimaal van hbo-niveau moeten zijn, met een korte uitleg wat dit betekent. Op basis van het resultaat van de zelfbeoordeling kan de kandidaat beslissen of hij verder wil gaan met de EVC-procedure.

3.1.1 Algemene eisen en criteria

Het inbrengen van het resultaat van EVC voor het verkorten van de opleiding is gebonden aan een aantal algemene regels:

- minimaal 25 procent van de opleiding moet gevolgd worden bij de OUNL;
- directe diplomering op grond van EVC is niet mogelijk.
- De vrije ruimte kan in aanmerking komen als de kandidaat ervaring heeft dat vergelijkbaar is met de omvang van de gehele vrije ruimte. Er kunnen geen delen van de vrije ruimte vrijgesteld worden.

Daarnaast kunnen de afzonderlijke opleidingen specifieke regels voor hun opleiding opstellen. Het kan dan gaan om het principieel uitsluiten van cursussen die voor vrijstelling op grond van EVC in aanmerking komen.

3.2 Het portfolio-assessment

Voor het herkennen, waarderen en erkennen van EVC heeft de OUNL gekozen voor een portfolio-assessment (zie ook figuur 2).

3.2.1 Wat is een portfolio?

Het portfolio is een verzameling van producten en bewijzen die de kandidaat geselecteerd heeft om kennis, vaardigheden of competenties aan te tonen.

Het portfolio bestaat uit de volgende onderdelen:

1. persoonlijke gegevens en Curriculum Vitae (waarin genoten vooropleiding).
2. indien de kandidaat al een vrijstellingsdossier op grond van formeel leren heeft: de vrijstellingsbeschikking
3. een opsomming van de cursussen of eindtermen uit de bachelor waarvoor de kandidaat denkt in aanmerking te komen voor vrijstelling
4. bewijzen van relevante werkervaring en eventueel andere bewijzen van informeel en non-formeel leren. Hier kan de kandidaat producten (documenten, software, etc.) toevoegen als bewijsmateriaal voor bepaalde eerder verworven competenties
5. Een toelichting op de aangereikte bewijzen en waarom deze kunnen leiden tot erkenning binnen de opleiding van keuze. Deze onderbouwing geschiedt volgens de zogeheten STARRT-methode: beschrijf de Situatie, de Taak, de Activiteiten en het Resultaat. Geef Reflectie op de uitvoering en de Transfermogelijkheid naar de opleiding. Hierop wordt later teruggekomen.

Het meest belangrijke in deze opsomming is punt 4 en 5, de bewijzen en de onderbouwing.

3.2.2 De beoordeling van het portfolio; de beoordelingscriteria.

Voor de bewijzen gelden de volgende eisen:

- authentiek: het moet duidelijk zijn dat het bewijs door de kandidaat is gemaakt of betrekking heeft op de kandidaat. De ervaringen moeten opgedaan zijn bij activiteiten die zelfstandig uitgevoerd zijn, dan wel in groepsverband waarbij de eigen inhoudelijke bijdragen van de EVC-kandidaat leidend geweest zijn voor het resultaat.
- relevant: gerelateerd aan de competentie die beoordeeld wordt. De ervaringen moeten opgedaan zijn in een voor het opleidingsprofiel relevante functie. De kandidaat moet aangeven welke taken en activiteiten hij/zij uitgevoerd heeft en welke resultaten deze activiteiten hebben opgeleverd. Tevens moeten ze aangeven waarom zij de uitgevoerde activiteiten relevant vinden.
- van voldoende niveau: voor wat betreft de toelating tot een academische bachelor wordt verwacht dat de bewijzen minimaal op hbo-niveau zijn
- actueel: nog steeds actualiteitswaarde hebben
- kwantitatief: het bewijs moet van voldoende volume zijn, onderbouwd met voldoende ervaring(stijd)
- gevarieerd: de breedte en omvang van de ervaring concreterend. Liefst draagt de kandidaat bewijzen uit verschillende 'hoeken' aan (niet eenzijdig).

Tevens moet aangetoond worden dat de ervaring op minimaal hbo-niveau is. Dit is een erg moeilijk punt. Dit is als volgt omschreven:

HBO-niveau betekent dat u zelfstandig kunt werken in een praktijksituatie, in staat bent om vanuit de wetenschap aangereikte principes toe te passen, werkprocedures te evalueren en deze bij te stellen en binnen uw beroep te werken aan professionalisering en innovatie.

Deze definitie is opgenomen in het portfoliosjabloon maar het blijft toch redelijk subjectief om te beoordelen of een bewijs inderdaad het gewenste niveau heeft, zeker voor de kandidaat. Zoveel mogelijk proberen de kandidaat aan de hand van voorbeelden te laten zien wat hbo-niveau betekent helpt in elk geval. Ook bij de begeleiding bij het samenstellen van een portfolio wordt hier aandacht aan besteed.

De toelichting van de kandidaat op de bewijzen en mogelijk te verwerven erkenning op grond van de bewijzen is een belangrijk onderdeel van het portfolio. Dit geschiedt aan de hand van de STARRT-methode. Dit betekent dat de kandidaat de ervaringen beschrijft volgens een vast stramien waarbij STARRT staat, zoals eerder al kort aangegeven, voor: Situatie, Taak, Actie, Resultaat, Reflectie, Transfer. Op grond van het STARRT-model krijgt de assessor een beeld van de situatie en complexiteit van een bepaalde competentie die de kandidaat wil aantonen. In Tabel 1 staat deze methode beschreven.

Tabel 1: Uitwerking van de STARRT-methode in het portfolio ten behoeve van de kandidaat

STARRT	
Situatie	Noem een situatie die rijk genoeg is om de onderbouwing voor het bereiken van criteria volledig uit te kunnen werken;
Taak	Geef een taakomschrijving
Activiteiten	Omschrijf de activiteiten die u in deze taak, opdracht, functie heeft uitgevoerd. Gebruik hierbij de ik-vorm
Resultaat	Wat is het resultaat van uw activiteiten?
Reflectie	Geef aan wat u voor uzelf leerde in deze taak, opdracht, functie
Transfer	Hoe kunt u uw ervaringen in de praktijk vertalen naar de opleiding? Geef hier een beargumenteerde onderbouwing waarmee u aantoont deze competentie of onderdelen ervan tot een bepaald niveau te bezitten in relatie tot de opleiding. Dit kan per onderdeel verschillen. Haal concreet materiaal aan, verwijst naar relevante situaties, vermeld gebruikte bronnen.

De basis van elk portfolio bij de OUNL is gelijk. De mate van gedetailleerdheid varieert echter per opleiding. Sommige faculteiten kiezen ervoor om de EVC-kandidaten een zeer gedetailleerd portfoliosjabloon voor te leggen om zodoende de kandidaat stap voor stap door het portfolio te leiden. Andere faculteiten doen dit meer globaal. Dit hangt onder andere ook af van de opbouw en opzet van het curriculum. In de bijlagen (zie bijlage 1.1) is een voorbeeld bijgevoegd van een portfoliosjabloon van Informatica.

3.3 Aanvullende toetsing

Na het beoordelen van het portfolio kunnen de assessoren van mening zijn dat de kandidaat de competenties eventueel op een andere wijze zou kunnen aantonen. In dat geval krijgt de kandidaat een voorstel voor een aanvullende toetsing. Deze aanvullende toetsing kan zich richten op een bepaald kennisdomein waarvoor een schriftelijke of mondelinge toets wordt gegeven, of kan zich richten op bepaalde vaardigheden die de kandidaat moet (aan)tonen. Een aanvullende toetsing kan in principe ook nog na het assessmentgesprek, indien er bij de assessoren eventueel toch nog twijfel is over te erkennen competenties. Toetsing gebeurt in samenwerking met de examinatoren. Het kan bij een toets gaan om een standaardtoets zoals deze gegeven wordt bij een bepaald vak, of het kan gaan om een speciale op maat gemaakte toets voor een kandidaat waarbij verschillende disciplines gecombineerd kunnen worden. Dit ter beoordeling van

Erkenning Verworven Competenties

de assessoren in samenwerking met examinatoren. Er zijn natuurlijk nog andere manieren om meer duidelijkheid te krijgen over de competenties van een kandidaat, bijvoorbeeld werkplekbezoek en -onderzoek. Deze worden bij de OUNL niet toegepast.

3.4 Assessmentgesprek

3.4.1 Wat is een assessmentgesprek?

Het assessmentgesprek of criteriumgericht interview (CGI) is een gesprek tussen de kandidaat en de beoordelaar(s) of assessor(en) wat gebeurt op basis van een portfolio dat de kandidaat aanlevert. In een assessmentgesprek zal een assessor doorvragen op een aantal onderwerpen uit het portfolio die kansrijk zijn om binnen de opleiding erkenning te verwerven. Per assessmentgesprek zullen twee assessoren aanwezig zijn. De assessoren bereiden het gesprek zorgvuldig voor. Er wordt definitief aan de hand van de informatie in het portfolio bepaald welke competenties de kandidaat werkelijk beheerst.

Het assessmentgesprek is criteriumgericht, dat wil zeggen een gestructureerde manier van vragen naar specifieke kennis, vaardigheden en gedrag, die tevoren als relevant is vastgesteld. Om te bepalen welke competenties de kandidaat in welke mate beheerst is deze vorm van een gesprek zeer geschikt.

Tabel 2: Vragen op basis van de STARRT-methode ten behoeve van het assessmentgesprek

STARRT	
Situatie	<ul style="list-style-type: none">o Beschrijf de situatie eens?o Wie waren erbij betrokken?o Waar speelde het zich af?o Wanneer speelde deze situatie?
Taak	Algemeen
	<ul style="list-style-type: none">o Wat was je taak in de situatie?o Wat was je rol?o Wat werd er van je verwacht?
Actie	Persoonlijk
	<ul style="list-style-type: none">o Wat was je doel?o Wat was je voornemen?o Wat vond je dat je moest je doen?o Wat heb je daadwerkelijk gedaan?o Hoe heb je dat aangepakt?o Wat was precies jouw aandeel of inbreng?o Een toen?o Wat dacht je, wat zei je, wat zag je voor je?o Hoe reageerden de anderen?o En toen?
Resultaat	<ul style="list-style-type: none">o Wat was het gevolg van je actie?o Wat was het resultaat in die situatie?o Hoe is het afgelopen?o Hoe reageerde men hierop?
Reflectie	<ul style="list-style-type: none">o Hoe kijk je erop terug?o Welke conclusies trek je hieruit?o Wat heb je ervan geleerd?o Wat ga je ermee doen?
Transfer	<ul style="list-style-type: none">o Wat zegt dit over jouw competentie in deze situatieo Wat ga je gebruiken van wat je geleerd hebt in een andere situatie?o Hoe ga je dat dan aanpakken?o Wat zou je een volgende keer anders doen?o Wat heb je daar eventueel voor nodig

De criteria die worden toegepast zijn de competenties met indicatoren die

van tevoren vastgelegd zijn. De assessor beschikt over een overzicht met criteria op basis waarvan specifieke onderdelen van het curriculum vrijgesteld kunnen worden. STARRT is ook het uitgangspunt voor het assessmentgesprek. Deze methode geeft houvast bij de assessor en zorgt voor een gestructureerd langslopen van alle aspecten van een situatie waarin een competentie getoond kan worden. Bij het gesprek om de criteria te toetsen werkt de assessor met de STARRT-gesprekstechniek, die dus aansluit bij het STARRT-formulier zoals de kandidaat dit invult bij het portfolio. Met deze techniek wordt nagegaan in welke situatie de kandidaat aan een competentie gewerkt heeft, welke taken u hebt uitgevoerd, welke acties daaruit gevolgd zijn en met welk Resultaat. Tevens is het belangrijk dat de kandidaat de eigen situatie kan vertalen (transfer) naar een nieuwe situatie. Dat is ook een onderdeel van deze gesprekstechniek. Tabel 2 geeft een overzicht van vragen die gesteld kunnen worden tijdens het assessmentgesprek.

3.5 Het beoordelingsformulier

Het beoordelingsformulier is een procesformulier en elke beslissing die genomen wordt, wordt op dit formulier weergegeven. Achtereenvolgens betekent dat een uitspraak over:

- wel of niet zinvol
- wel of niet oordeel kunnen geven op grond van zelfbeoordelingsrapportage, CV en werkgeversverklaring
- wel of niet portfolio samenstellen
- oordeel over portfolio
- wel of geen aanvullende toetsing, zo ja wat?
- wel of geen assessmentgesprek
- oordeel over mogelijke erkenning
- onderbouwing van het oordeel
- resultaat in termen van vrijstellingen van de opleiding.

Een voorbeeld van een beoordelingsformulier is te zien in figuur 4. Indien het portfolio gedetailleerder is, is het beoordelingsformulier ook gedetailleerder.

Dit formulier wordt bij het portfolio van de student gevoegd en door de diverse beoordelaars in- en aangevuld.

Erkenning Verworven Competenties

In te vullen door:	Fase in de beoordeling		
OSC	EVC-aanvraag en bijbehorende stukken	Gegevens beoordeelde kandidaat.	
		De heer/mevrouw Studentnummer: Geboortedatum: Geboorteplaats:	
		Kandidaat komt in aanmerking voor vrijstelling op grond van vooropleiding. De vrijstellingsbeschikking op grond van vooropleiding is afgegeven d.d. >. Of: Kandidaat komt niet in aanmerking voor vrijstelling op grond van vooropleiding.	
		Gehanteerde standaard bij het vaststellen van competenties: Eindtermen en Onderwijs- en examenregeling 2008-2009 van de wo-bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen van de Open Universiteit Nederland.	
		Student richt zich op de volgende cursussen/blokken/domeinen: ☐ ... ☐ ... ☐ ...	
FTC	EVC-aanvraag en bijbehorende stukken (nog geen portfolio)	Beoordelingsscenario is ☐ Geen erkenning en geen vervolg EVC-procedure. Negatieve vrijstellingsbeslissing. Motivering: _____ ☐ Erkenning op grond van beslisregels. De beslisregel is: _____ Positieve vrijstellingsbeslissing. Motivering: _____ ☐ De FTC kan nog geen beslissing nemen en verzoekt om aanvullende informatie, te weten: _____ ☐ Advies voor verder EVC-scenario 0 Student kan portfolio samenstellen 0 Anders (bijvoorbeeld opdracht, schriftelijke toets, mondeling tentamen), nl.: _____ (hierna kan het dossier terug naar OSC voor verdere behandeling)	
FTC	Vaststellen verder beoordelings-scenario	Wie is betrokken bij de beoordeling? ☐ FTC ☐ Assessoren: (namen) _____ ☐ Examinator(en): (naam/vakgebied) _____	
FTC / assessor(en) / examiner(en)	Beoordeling portfolio	1. De uitgevoerde activiteiten zijn qua complexiteit en zelfstandigheid op HBO-niveau (HBO-niveau betekent dat de kandidaat zelfstandig kan werken in een praktijksituatie, in staat is om vanuit de wetenschap aangereikte principes toe te passen, werkprocedures te evalueren en deze bij te stellen en binnen zijn beroep te werken aan professionalisering en innovatie)	O / V
		2. De bewijzen voldoen aan de volgende eisen: a. zijn relevant voor de opleiding; b. gekoppeld aan eindterm en criterium; c. zijn gehaald uit de werkzaamheden die de kandidaat daadwerkelijk in de praktijk heeft uitgevoerd (authentiek); d. bevatten een referentie (m.u.v publicaties)	O / V

		<p>3. De onderbouwing is volgens STARRT:</p> <p>a. correct;</p> <p>b. consistent;</p> <p>c. controleerbaar (gebaseerd op feiten);</p> <p>d. gestructureerd;</p> <p>e. in correct Nederlands.</p>	<p>O / V</p>																				
		<p>Motivering:</p> <p>_____</p> <p>☐ niet van toepassing; geen portfolio aanwezig</p>																					
<p>FTC / assessor(en) / examinator(en)</p>	<p>Vaststellen vervolgacties</p>	<p>Vervolgacties na portfoliobeoordeling:</p> <p>☐ aanvullende toetsing, te weten: _____</p> <p>☐ assessmentgesprek</p> <p>☐ niet van toepassing; geen vervolgacties</p>																					
<p>FTC / assessor(en) / examinator(en)</p>	<p>Aanvullende toetsing</p>	<p>Beoordeling aanvullende toetsing:</p> <p>_____</p> <p>☐ niet van toepassing; geen aanvullende toetsing</p>																					
<p>Assessor(en)</p>	<p>Assessment- gesprek</p>	<p>Aanvullende vragen voor de kandidaat tijdens het assessmentgesprek:</p> <table border="1" data-bbox="627 958 1422 1485"> <thead> <tr> <th data-bbox="627 958 663 1032"></th> <th data-bbox="663 958 890 1032">Vraag van assessor</th> <th data-bbox="890 958 1070 1032">Gerelateerde competentie</th> <th data-bbox="1070 958 1334 1032">Reactie kandidaat</th> <th data-bbox="1334 958 1422 1032">O / V</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="627 1032 663 1182">1.</td> <td data-bbox="663 1032 890 1182"></td> <td data-bbox="890 1032 1070 1182"></td> <td data-bbox="1070 1032 1334 1182"></td> <td data-bbox="1334 1032 1422 1182"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 1182 663 1317">2.</td> <td data-bbox="663 1182 890 1317"></td> <td data-bbox="890 1182 1070 1317"></td> <td data-bbox="1070 1182 1334 1317"></td> <td data-bbox="1334 1182 1422 1317"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="627 1317 663 1485">3.</td> <td data-bbox="663 1317 890 1485"></td> <td data-bbox="890 1317 1070 1485"></td> <td data-bbox="1070 1317 1334 1485"></td> <td data-bbox="1334 1317 1422 1485"></td> </tr> </tbody> </table> <p>☐ niet van toepassing; geen assessmentgesprek</p>			Vraag van assessor	Gerelateerde competentie	Reactie kandidaat	O / V	1.					2.					3.				
	Vraag van assessor	Gerelateerde competentie	Reactie kandidaat	O / V																			
1.																							
2.																							
3.																							
<p>Assessor(en) / examinator(en)</p>	<p>Advisering FTC</p>	<p>Hierbij adviseren wij, _____(hoofdassessor) en _____ (2^e assessor), of _____ (examinator)</p> <p>het volgende:</p> <p>Kandidaat, <naam> komt op basis van EVC in aanmerking voor</p> <p>_____</p> <p>Motivatie EVC-advies:</p> <p>_____</p>																					

Erkenning Verworven Competenties

		<p>Handtekening assessor 1:</p> <p>Handtekening assessor 2:</p> <p>Handtekening examiner:</p> <p>☐ niet van toepassing</p>
FTC	Advisering CvE	<p>Motivatie EVC-advies:</p> <p>_____</p> <p>De Facultaire toetsingscommissie adviseert de Commissie voor de examens om vrijstelling te verlenen voor de volgende cursussen:</p> <p>_____</p>

Figuur 4. Beoordelingsformulier (tevens procesvolgformulier)

3.6 Het ervaringscertificaat en de beschikking

De EVC-kandidaten krijgen na afronding van de beoordeling een Ervaringscertificaat en een beschikking. Sinds 2008 is de naam EVC-rapportage gewijzigd in Ervaringscertificaat. Dit bewijs is de formele erkenning van de kennis en vaardigheden van een kandidaat. Dit formulier is onderdeel van de kwaliteitscode en moet daarom ook voldoen aan een vaste structuur (zie bijlage 8.2). Met deze rapportage kunnen kandidaten zich ook melden bij andere instellingen of organisaties. Het belang van een goede weergave van het beoordelingsprofiel en het resultaat is dan ook noodzakelijk. De beschikking is het formele document (zie bijlage 8.3) waarin weergegeven staat wat het ervaringscertificaat betekent voor de kandidaat als hij/zij verder gaat studeren bij de OUNL.

4 Informatievoorziening en ondersteuning

De huidige manier van informatievoorziening en ondersteuning zijn gegroeid uit ervaringen en ontwikkelingen tijdens de pilots, voornamelijk deze binnen de bacheloropleiding Informatica (nov. 2005 - juli 2006) en de masteropleiding Actief Leren (nov. 2006-april 2007).

We maken een onderscheid tussen informatievoorziening en ondersteuning voor geïnteresseerden en (potentiële) kandidaten enerzijds en medewerkers anderzijds.

4.1.1 Informatievoorziening voor geïnteresseerden en (potentiële) kandidaten.

Geïnteresseerden en (potentiële) kandidaten hebben toegang tot informatie via verschillende kanalen, namelijk via:

- De algemene OUNL-site en Studienet; primair via de EVC-webpagina (www.ou.nl/evc), maar ook via de faculteitswebsites.
De EVC-site is de meestomvattende informatiebron voor EVC aan de OUNL. Naast algemene informatie over EVC (Wat is het? Wat biedt EVC mij? Hoe verloopt een EVC-procedure?) vindt de (potentiële) kandidaat daar EVC-informatie per faculteit, het zelfbeoordelingsinstrument, de beschrijving van de volledige procedure, informatie over het maken van een portfolio, een handleiding voor de student, een portfoliosjabloon en informatie over de ondersteuning waarop hij/zij beroep kan doen.
- Brochures (deze liggen in de studiecentra, zijn ter beschikking op info-dagen, congressen, en studiedagen).
- Tijdens de Open dagen wordt EVC als speciaal topic gepresenteerd.
- In Modulair wordt via artikels en de nieuwsbrief regelmatig aandacht besteed aan EVC.

4.1.2 Informatievoorziening voor OUNL-medewerkers

Alle medewerkers worden geïnformeerd over de ontwikkelstand van de EVC-procedure en over hun specifieke rol daarbinnen. Diverse werkgroepen op verschillende niveaus binnen de organisatie zijn opgezet.

In de projectfase (tot eind 2008) is er een projectgroep EVC ingesteld. Dit team bestaat uit vertegenwoordigers uit betrokken afdelingen en faculteiten en kan daarnaast beroep doen op andere expertises bijv. bij juridische vragen. Dit projectteam zorgt voor informatievoorziening aan de faculteiten en voor afstemming tussen faculteiten onderling. Door MCenS is een communicatieplan opgesteld om de disseminatie van EVC te bevorderen.

Om de cohesie tussen de faculteiten te bevorderen en om allen te sensibiliseren en 'met de neus in dezelfde richting' te plaatsen zijn themagroepen opgezet. Hierin zijn de EVC-verantwoordelijken van alle faculteiten betrokken en wordt nagedacht, gediscussieerd over EVC-gelieerde en op een bepaald moment actuele thema's zoals:

Beoordelingsinstrumenten en –criteria, beslisregels en criteria voor EVC, bespreken van de audit. Op deze wijze is een groot draagvlak gecreëerd voor gebruik van de algemeen ingevoerde EVC-documenten en –materialen.

Medewerkers worden steeds verder gesensibiliseerd en geïnformeerd over nieuwe ontwikkelingen in de instelling betreffende de EVC-problematiek; primair via Intranet. Zo gaf 'EVC' in de zoekfunctie, dd. 29 augustus 2008, 485 verwijzingen. Ook in het tijdschrift Werkwijzer en in een lunchmeeting is aandacht besteed aan de thematiek en aan invoering en voortgang van EVC.

Om EVC onder de aandacht te brengen van medewerkers, studenten en overigen zijn een aantal activiteiten uitgevoerd. In Tabel 3 staat hiervan een overzicht.

Tabel 3: Communicatie

datum	Actie
Februari 2009	EVC-congres in studiecentrum Eindhoven, georganiseerd samen met de HVA.
November 2008	Trefwoorden toegevoegd aan Google adds, waardoor mensen sneller bij de OUNL terecht komen.
Sept./nov 2008	Informatieworkshop voor de studiecentrummedewerkers.
Okt./nov. 2008	Alle studiecentra ontvangen nieuwe EVC-brochure met de vermelding dat ook EVC voor de master mogelijk is.
Juli 2008	Op www.openuniversiteit.be staat een verwijzing naar EVC met een link naar www.ou.nl/evc
Juli 2008	Artikel in Telegraaf over EVC met vermelding van de OUNL-EVC-procedure
Juni 2008	Artikel Modulair over de EVC-procedure
	Onderwijscolloquium EVC
Mei 2008	Op internet en in de nieuwsbrief is een nieuwsbericht geplaatst over het ervaringscertificaat. Hierop zijn 4 reacties binnengekomen, waarvan 3 geïnteresseerden.
Mei 2008	2 modulen-eis is vervallen: nieuwe folder is gemaakt en verspreid over de studiecentra
Februari 2008	In Modulair staat een artikel over het zelfbeoordelingsinstrument en over de positieve beoordeling door Hobéon
December 2007	Workshop EVC
November 2007	OUNL heeft een stand op de landelijke EVC-dag waar ook de brochure verspreid is
September 2007	Eerste versie van de brochure gereed (1000 exemplaren). De brochure is verspreid aan alle medewerkers van de Open Universiteit Nederland en de studiecentra.

4.1.3 Ondersteuning voor de kandidaten

Kandidaten kunnen ondersteuning krijgen van diverse aard. Allereerst is er de ingebouwde begeleiding op de EVC-website (<http://www.ou.nl/evc>); daarnaast zijn er meerdere vormen van contactondersteuning gaande van standaard e-mail, een telefonisch gesprek, persoonlijke e-mail tot geïndividualiseerde trajectbegeleiding bij het schrijven van een EVC-portfolio.

Geïnteresseerden en kandidaten kunnen zich o.a. via de EVC-website van de OUNL oriënteren op de EVC-procedure van de OUNL. Door het invullen van een webgebaseerd zelfbeoordelinginstrument maken ze een eerste inschatting over de mate waarin EVC zinvol kan zijn voor hen. De website beschrijft: wat de OUNL onder EVC verstaat, wat het verschil is tussen EVC en vrijstellingen op basis van certificaten/vooropleiding, wanneer de kandidaat in aanmerking komt voor een EVC-procedure, wie betrokken is bij een EVC-procedure, welke stappen worden doorlopen - met een toelichting per stap en hoe de betreffende beoordeling in die stap wordt uitgevoerd - de kosten van de EVC-procedure, een lijst met veelgestelde vragen (FAQ's) en biedt een verwijzing naar aanvullende informatiebronnen. Een Studenthandleiding en een Portfoliosjabloon informeren kandidaten over het verloop van de EVC-procedure. Binnen algemene OUNL-kaders werkten faculteiten hun variant uit op de faculteitspecifieke sites. Hier leggen ze eigen accenten en bieden ze een zelfbeoordelingsinstrument, de studenthandleiding en het Portfoliosjabloon dat hun kandidaten moeten gebruiken bij het doorlopen van een EVC-procedure.

Naast de ingebouwde begeleiding is er de persoonlijke begeleiding. Wanneer een geïnteresseerde/kandidaat behoefte heeft aan nadere informatie of toelichting, kan hij of zij zich richten tot meerdere kanalen. Allereerst zijn er de studiecetra (1^e loket). Medewerkers van studiecetra kregen een EVC-trainingssessie en beschikken over inlichtingsbrochures. Daarnaast vinden kandidaten, o.a. op de EVC-website, een telefoonnummer en e-mailadres van Service en informatie (1^e loket). Onderwijsadviseurs (2^e loket) kunnen kandidaten voorzien van de algemene informatie, tevens kunnen gericht doorverwijzen naar een specifieke faculteit. Het eerste loket is telefonisch te bereiken (op werkdagen en zaterdag – nr: 0092 45762888) of via e-mail (evc.informatie@ou.nl). Binnenkort zal dit e-mailadres wijzigen in info@ou.nl. Per faculteit is de onderwijscoördinator geïnformeerd en getraind op het inspelen op faculteitsspecifieke vragen rond EVC.

Eenmaal een EVC-procedure is ingezet kan de kandidaat, faculteitsafhankelijk, al of niet gebruik maken van ondersteuning door een EVC-begeleider.

Tot slot wordt een kandidaat, door een lid van de Facultaire toetsingscommissie, geïnformeerd over de uitkomsten van zijn EVC-procedure.

4.1.4 Ondersteuning voor de betrokken medewerkers

Alle betrokken medewerkers in de EVC-procedure, waaronder begeleiders, assessoren en leden van de Facultaire toetsingscommissies (FTC), volgden - al of niet intern ontwikkelde - trainingen waarin ze geïnformeerd werden over de EVC-procedure en geschoold werden in functie van hun verantwoordelijkheid binnen de EVC-procedure. Daarnaast zijn voor begeleiders en assessoren handleidingen ontwikkeld waarin de EVC-procedure wordt uitgewerkt en waarin hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn beschreven.

De training voor de assessoren heeft als doel: bekend worden met het eigen instrumentarium op het gebied van EVC (procedure, beoordelingsmethoden, criteria). Instrumenten op een vergelijkbare manier leren toepassen. Leren beoordelen in het kader van EVC, zoals portfoliobeoordeling en gedrag kunnen waarnemen en beschrijven.

Erkenning Verworven Competenties

In deze training komen de volgende onderdelen aan bod:

- Wat is EVC en waarom doen we het?
- De EVC-procedure en beoordelingsinstrumenten
- beoordelingscriteria
- STARRT-methodiek
- Kwaliteitseisen EVC-model (kwaliteitscode EVC)
- De rol en competenties van een assessor
- Beoordelen van portfolio
- Assessmentgesprek (Criteriumgericht interview, vraagtechnieken)
- Observeren
- Geven van feedback
- Opstellen EVC-rapportage

De training voor de begeleiders heeft als doel: bekend worden met het eigen instrumentarium op het gebied van EVC (procedure, beoordelingsmethoden, criteria) en het op de juiste manier adviseren van kandidaten bij het samenstellen van hun portfolio.

De begeleiderstraining bestaat uit de volgende onderdelen:

- Wat is EVC?
- De EVC-procedure en beoordelingsinstrumenten
- beoordelingscriteria
- STARRT-methodiek
- Verantwoordelijkheden en rol van de mentor
- Onderscheid assessor - mentor
- Met welke vragen zal een kandidaat zich kunnen melden en wat zijn daarop de gewenste antwoorden?

De training voor de medewerkers van de studiecetra heeft als doel: bekend worden met de doelen en mogelijke uitkomsten van EVC, het leren kennen van de EVC-procedure en de bijbehorend instrumenten.

5 Opbrengst en het resultaat van EVC

In de periode 1 oktober 2007 – 1 oktober 2008 hebben ruim 2500 personen het zelfbeoordelingsinstrument geraadpleegd. Een klein deel daarvan heeft daarna een EVC-verzoek ingediend.

Tabel 3: EVC-verzoeken in de periode 1/10/07 – 1/10/08

Opleiding	Aantal beschikkingen	Aantal lopend	Aantal ingetrokken / afgewezen	Totaal
Actief leren	2 (1,5 module)	2	3	7
Cultuurwetenschappen	1 (5 modulen)	1	1	3
Informatica	0	2	0	2
Managementwetenschappen	1 (6 modulen)	5	1	7
Natuurwetenschappen	0	0	0	0
Psychologie	4 (1,25)	5	4	13
Rechtswetenschappen	1 (2 modulen)	1	1	3
Totaal	9 (15,75 modulen)	16	10	35

In het eerste halfjaar dat EVC als standaardfunctionaliteit is ingevoerd (september 2008 – maart 2009) was het aantal aanvragen gestegen tot ruim 50, wat neerkomt op 100 aanvragen op jaarbasis. De aanvragen hebben met name betrekking op de profielen van Psychologie, Onderwijswetenschappen en Managementwetenschappen.

De kwalitatieve opbrengst is dat kandidaten in het algemeen tevreden zijn met het resultaat, dat het resultaat voldoet aan hun verwachtingen.

6 Kwaliteitsbewaking

6.1 Kwaliteitskader

6.1.1 De kwaliteitseisen voor EVC

De kwaliteitseisen voor EVC zijn afgeleid van bestaande kwaliteitskaders voor assessment en de juridische kaders van de OUNL (OUNL, 1997), extern gestelde kwaliteitseisen ten aanzien van EVC door de Nederlands-Vlaamse accreditatieorganisatie (NVAO) en het kenniscentrum EVC (Kenniscentrum EVC, 2006). Het kenniscentrum EVC heeft samen met partners uit verschillende branches een kwaliteitscode ontwikkeld. Deze kwaliteitscode houdt in dat een EVC-procedure moet voldoen aan de volgende regels:

1. Het doel van EVC is het zichtbaar maken, waarderen en erkennen van individuele competenties.
2. EVC beantwoordt aan de behoefte van het individu. Rechten en afspraken met EVC biedende organisaties zijn duidelijk verwoord en geborgd.
3. Procedures en instrumenten zijn betrouwbaar en gebaseerd op goede standaarden.
4. Assessoren en begeleiders zijn competent, onpartijdig en onafhankelijk.
5. De kwaliteit van EVC-procedures is geborgd en wordt continu verbeterd.

De NVAO geeft niet aan hoe een EVC-procedure er uit moet zien. De accreditatiekaders in het hoger onderwijs zijn bewust 'heel open' geformuleerd, zodat opleidingen en beoordelende instanties ruimte hebben om een nader, domein(opleidings)specifiek beoordelingskader te ontwikkelen, waarmee zoveel mogelijk recht gedaan wordt aan het eigen karakter van de opleiding en de wens om bij de beoordeling maatwerk te leveren. De opleiding moet in staat gesteld worden om vanuit een eigen visie aan de eisen van het accreditatiekader te kunnen voldoen en niet gehinderd worden door een teveel vastgelegd en wellicht te gedetailleerd beoordelingskader.

De NVAO ziet toe op de kwaliteit van een door een opleiding/instelling aangeboden onderwijsprogramma. Die kwaliteit wordt onder andere bepaald door de kwaliteit van de instroom en wordt getoetst door de kwaliteit van de uitstroom. In dit verband is het van belang diegenen die een EVC-beoordeling ondergaan een bij het individu passend programma aan te bieden op grond waarvan zij kunnen voldoen aan de bachelor- of master eindkwalificaties van de opleiding.

Bij het opzetten van de EVC-procedure moet dus rekening gehouden worden met de volgende drie aspecten:

1. facet instroom; leidt de toepassing van de EVC-procedure tot een juiste uitkomst, met andere woorden kunnen de als aanwezig beoordeelde eerder verworven competenties als equivalent worden beschouwd met de leerdoelen of competenties (en de daarbij horende programmaonderdelen) waarvoor de kandidaat vrijstelling krijgt?
2. facet relatie doelstellingen en inhoud van het programma; biedt de opleiding een maatwerkprogramma aan dat recht doet aan de aanwezige EVC van de kandidaat, met andere woorden is het programma in conceptuele zin geschikt om kandidaten met EVC op te nemen? Een competentiegericht curriculum, mede

Erkenning Verworven Competenties

- opgezet op basis van praktijksituaties (beroepstaken/-handelingen), zal hiertoe betere mogelijkheden bieden dan een traditioneel, vakgericht curriculum.
3. facet gerealiseerd niveau; halen de kandidaten die op basis van een EVC-assessment zijn ingestroomd na het doorlopen van het programma het bachelor respectievelijk masterniveau?

Naast bovenstaande formele kwaliteitskaders is de EVC-procedure gebaseerd op de meer algemeen geldende kwaliteitseisen voor assessments (Baartman, Bastiaens, Kirschner & Van der Vleuten, 2006).

Dit betekent dat EVC moet aansluiten bij het curriculum, bij herhaling dezelfde resultaten moet opleveren, transparant en geaccepteerd moet zijn door alle betrokkenen, voor alle kandidaten gelijk en eerlijk moet zijn en een waardevolle bijdrage moet leveren aan de uitgangspunten van de opleiding. Daarnaast moet EVC rekening houden met de cognitieve complexiteit van de opleiding en met het effect van EVC op leren en onderwijs, moet er om authentieke bewijzen gevraagd worden en moet het haalbaar zijn wat betreft tijd en kosten.

Het juridische kader geeft aan dat de CvE verantwoordelijk is voor de EVC-procedure en dat zij deze procedure moet goedkeuren. De CvE betreft daarbij de eisen waaraan een dergelijke procedure wettelijk moet voldoen (in het bijzonder de Wet Hoger Onderwijs en Wetenschappelijk Onderzoek) en de kwaliteitseisen op het vlak van toetsing en vrijstelling/toelating die aan de orde zijn bij accreditatie van de opleiding. In het kader van de Wet bescherming persoonsgegevens moet duidelijk worden of bij het verwerken en opslaan van de verstrekte gegevens volgens de wet gehandeld is.

Kwaliteitsborging is een toegevoegde eis die gesteld wordt vanuit de NVAO en het kenniscentrum EVC. Het gaat er daarbij om dat de kwaliteit van de begeleiding en de informatievoorziening aan de kandidaat goed moet zijn en dat er een regelmatige evaluatie en bijstelling van het EVC-traject moet plaatsvinden aan de hand van vooraf geformuleerde streefdoelen.

6.2 Erkend EVC-aanbieder

De Open Universiteit is voor de bacheloropleiding en de toelating tot de masteropleiding Actief Leren een 'Erkend EVC-aanbieder' (Hobéongroep, 2007) Dit betekent dat de procedure beoordeeld is en dat we voldoen aan de kwaliteitscode EVC.

Hierna volgend enkele citaten uit de beoordeling die betrekking hebben op informatie en ondersteuning.

Informatievoorziening voor kandidaten en geïnteresseerden

- ... draagt de OUNL er zorg voor dat de kandidaten goed geïnformeerd zijn over de aspecten van de EVC-procedure
- De OUNL stelt de kandidaten op inzichtelijke wijze op de hoogte van de uitkomsten van het EVC-onderzoek en van de onderbouwing van het daarop gebaseerde besluit.

Informatievoorziening en ondersteuning voor medewerkers

- Alle betrokkenen in de EVC-procedure, zoals begeleiders, assessoren en leden van de FTC's hebben door de OUNL ontwikkelde en verzorgde trainingen gevolgd, waarin zij geïnformeerd werden over alle aspecten van de EVC-procedure. Daarnaast zijn voor alle betrokkenen op hun specifieke functie betrokken handleidingen ontwikkeld, waarin al deze aspecten en hun taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden verder zijn beschreven (p. 18)

- De OUNL heeft de verschillende medewerkers adequaat geïnformeerd over de verschillende aspecten van de EVC-procedure en hun specifieke rol daarbinnen (p. 18).

De OUNL ontwikkelt een systematische aanpak om in de trainingsbehoeften van de betrokken medewerkers te voorzien. Daarnaast vergroten deze medewerkers nu al hun expertise door de onderlinge collegiale uitwisseling. (p.19).

6.3 Klachten en/of beroepszaken

Indien een kandidaat niet akkoord gaat met de beslissing over de erkenning van zijn kennis en vaardigheden en daarvoor gegronde redenen heeft, kan de kandidaat in beroep gaan bij het College van beroep voor de examens. In de beschikking van de Commissie voor de examens staat vermeld tot wie de kandidaat zich dan moet richten.

Beroepsprocedure

Kandidaten kunnen een (administratief) beroep instellen bij het College van beroep voor de examens tegen o.a. beslissingen van de Commissie voor de examens of een examiner. Voorbeelden van een beslissing zijn: een individuele tentamenuitslag, een vrijstellingsbeslissing of een toelatingsbeslissing tot een wo-masteropleiding.

Bezwaarprocedure

Kandidaten kunnen bezwaar maken tegen een besluit, genomen door of namens het College van bestuur, waartegen geen (administratief) beroep mogelijk is.

Klachtenprocedure

Voor klachten, waartegen kandidaten geen beroep of bezwaar kunnen aantekenen, bijvoorbeeld over de dienstverlening of de wijze waarop de kandidaat is behandeld, kunnen kandidaten terecht bij de Klachtencommissie. De klacht moet gemeld worden Service en informatie via het meldingsformulier. Als de klacht daar niet naar tevredenheid verholpen wordt, dan kan de kandidaat schriftelijk een formele klacht indienen bij de Klachtencommissie.

6.4 Onderzoek en evaluatie

Ter ondersteuning van de ontwikkeling van de hierboven beschreven instrumenten en procedures heeft de Open Universiteit verschillende onderzoeken uitgevoerd. Een deel van die onderzoeken staat beschreven in een proefschrift (Joosten-ten Brinke, 2008), daarnaast worden er regelmatig evaluaties uitgevoerd bij de betrokkenen (zie o.a. Joosten-ten Brinke, Firssova, Hendriks, Lemmen, & Craene de, 2007; Joosten-ten Brinke, Stijnen, van de Vrie, Lemmen, & Kees, 2006). En specifieke aspecten van de procedure worden onderzocht, zoals de rol van de begeleider. Uit de halfjaarlijkse peiling bij informatieaanvragers, ingeschreven studenten en uitstromers, naar klanttevredenheid en onderwijskwaliteit, werd een half jaar na de algemene invoering van de EVC-procedure, gepeild naar de mate waarin studenten geïnformeerd en geïnteresseerd zijn over EVC's (Evaluatieonderzoek "Studentinzicht IV", 2007). Slechts een beperkt deel van de ondervraagde groep (n=711) gaf aan de EVC-procedure te kennen en er al gebruik van te hebben gemaakt. Een derde had nog nooit van EVC gehoord. Van de groep die er al veel, of iets van wist vond bijna de helft dat de informatie over EVC goed was, maar de andere helft gaf aan dat er nog wel verbeteringen mogelijk waren. Op basis van onder andere deze evaluatie is de informatievoorziening aangepast.

Erkenning Verworven Competenties

Via het invullen van een vragenlijst en persoonlijke gesprekken werd ook gepeild naar de mate waarin faculteiten een studentbegeleider willen toewijzen aan studenten die een EVC-procedure doorlopen binnen hun faculteit. De meningen hierover verschilden sterk tussen de faculteiten. Twee faculteiten vonden persoonlijke begeleiding niet opportuun; de ingebouwde ondersteuning moet volgens deze faculteiten volstaan. Andere faculteiten wilden computer conference, telefonische conference, raadpleging van de FTC mogelijk maken, een contactmoment voorzien bij aanvang van de procedure, een workshop portfolio aanbieden en/of de mogelijkheid bieden tot telefonische contactmomenten en ondersteuning via e-mail. Vier faculteiten wilden elke kandidaat de mogelijkheid bieden tot standaard gepersonaliseerd advies.

De procedure van de Open Universiteit is eind 2007 beoordeeld door Hobéon (Hobéongroep, 2007) en de OUNL is op grond daarvan erkend EVC-aanbieder geworden. De evaluaties en onderzoeken die daarna uitgevoerd zijn dienen ter optimalisering van de erkende procedure.

7 Referenties

- Evaluatieonderzoek "*Studentinzicht IV*" (2007). Heerlen: Open Universiteit Nederland. Hobéongroep (2007). *Beoordeling EVC-aanpak Open Universiteit Nederland*. Hobéon Certificering BV.
- Joosten-ten Brinke, D. (2008). *Assessment of Prior Learning*. Proefschrift. Heerlen: Open Universiteit Nederland.
- Joosten-ten Brinke, D., Firssova, O., Hendriks, M., Lemmen, K. & Craene de, B. (2007). *EVC bij de Open Universiteit Nederland. Evaluatie van een EVC-pilot bij de Masteropleiding Actief Leren van de Open Universiteit Nederland*. Heerlen: Open Universiteit Nederland. Interne publicatie.
- Joosten-ten Brinke, D., Stijnen, M., van de Vrie, E., Lemmen, K., & Kees, D. (2006). *EVC bij de Open Universiteit Nederland. Evaluatie van een EVC-pilot bij de faculteit Informatica van de Open Universiteit Nederland*. Heerlen: Open Universiteit Nederland. Interne publicatie.
- Klarus, R. (2006). *EVC, competentiegericht beoordelen en flexibiliseren van onderwijs*. Notitie voor de Vlaamse Onderwijsraad (VLOR). Nijmegen: Hogeschool Arnhem en Nijmegen.

8 Bijlagen

8.1 Sjabloon portfolio

Portfolio EVC-procedure voor de bachelor Informatica

[Dit document is de basis voor uw portfolio. U kunt uw informatie in het Worddocument invoeren.]

Het portfolio moet ingevuld en op het voorblad **voorzien van uw naam en handtekening** in **tweevoud** verstuurd worden naar:

Open Universiteit Nederland
Commissie voor de examens, afdeling IOD
Postbus 2960
6401 DL Heerlen

Dit portfolio is van (uw naam):

Studentnummer:

Het portfolio is naar waarheid ingevuld,
en bevat alleen bewijzen van eigen werk.

Voor zover ik dat als (aankomend) student kan overzien, heeft mijn portfolio met name betrekking op het volgende deel van het vakgebied Informatica:

- Softwaretechnologie (ST);
- Informatiesystemen en bedrijfsprocessen (ISBP)
- Communicatietechnologie (CT)
- Mens, computer, maatschappij (MCM)

Ik heb het portfolio ingevuld voor de volgende eindtermen (svp omcirkelen, of in Word de eindtermen weghalen die u niet hebt aangetoond):

1a / 1b / 1c / 1d / 1e / 1f / 1g / 1h / 2a / 2b / 2c / 2d / 2e / 3 / 4 / 5 / 6 / 7 / 8 / 9

.....(handtekening)

..... (plaats), ... / ... / 20... (datum)

Inleiding

Lees voordat u begint met het invullen van dit portfolio de studentenhandleiding.

Het doel van EVC is het opstellen van een resterend studiepad voor de bacheloropleiding Informatica. De cursussen van de opleiding per domein staan in bijlage 1. De eindtermen van de bacheloropleiding staan in bijlage 2.

Met een zelfbeoordeling over de eindtermen (geformuleerd in de vorm van stellingen) en een beargumenteerde onderbouwing hiervan probeert u in dit portfolio aan te tonen dat u een aangepast studiepad kunt krijgen.

Erkenning Verworven Competenties

Opbouw portfolio

Het portfolio bevat de volgende secties:

Persoonlijke gegevens en Curriculum Vitae

In dit onderdeel geeft u basisinformatie over uzelf, uw werkervaring (betaald of onbetaald), uw thuissituatie en/of uw relevante hobby's.

Vrijstellingsbeschikking

Indien u al beschikt over een vrijstellingsdossier (op grond van eerdere opleidingen), voeg dan de vrijstellingsbeschikking bij.

Zelfbeoordeling en onderbouwing

In dit onderdeel geeft u een zelfbeoordeling en onderbouwing van uw ervaringen in relatie tot de eindtermen van de bacheloropleiding Informatica (zie bijlage 2). De eindtermen worden als stellingen in dit onderdeel weergegeven.

Let op! Het kan zijn dat een bepaald bewijs voor meer stellingen en criteria geschikt is. Geef dit duidelijk in uw portfolio aan.

Overzicht bewijzen

Hier kunt u producten toevoegen, die dienen als bewijs voor uw verworven competenties. Met dit materiaal ondersteunt u uw zelfbeoordeling. Maak een lijst van documenten die u als bewijsmateriaal aanhaalt. De producten moeten aangehaald zijn in uw onderbouwing. U mag er niet van uitgaan dat de assessoren alle producten na gaan lopen of er bewijzen voor de criteria in staan. Als het bewijzen zijn, dan moet u dat hebben aangegeven in deel 2 (zelfbeoordeling en onderbouwing). Denkt u eraan dat u bedrijfsgevoelige gegevens alleen kunt aanleveren met toestemming van het bedrijf.

Bijlage 1. Domeinen Informatica en bijbehorende cursussen

Bijlage 2. Eindtermen van de bacheloropleiding Informatica

Bijlage 3. Voorbeelduitwerking van een onderbouwing

Bijlage 4. STARRT-formulier

Bijlage 5. Begrippenlijst

1 Persoonlijke gegevens

In dit onderdeel geeft u basisinformatie over uzelf. U kunt hier uw ambities en uw persoonlijke omstandigheden en de basis van relevante leerervaringen beschrijven, zoals uw werk (betaald of onbetaald), uw thuissituatie of uw hobby's.

Naam kandidaat:	
Adres:	
Telefoonnummer:	
e-mailadres:	
Studentnummer:	
Pasfoto	Plak hier svp uw pasfoto

Ambitie: Geef hier aan wat uw wensen, interesses en persoonlijke doelen zijn ten aanzien van de bacheloropleiding Informatica	
Persoonlijke omstandigheden: Geef hier eventueel dingen aan die van invloed kunnen zijn op uw studie, denk hierbij aan privé- of werkomstandigheden, mogelijke tijdsbesteding, eventuele handicaps of beperkingen, etc.	

Hebt u al een afgeronde HBO- of WO-opleiding?	Ja / nee
Beschikt u al over een vrijstellingsbeschikking van de OUNL of andere WO-instellingen?	Ja / nee

Overzicht van vooropleidingen: Geef hier een overzicht van de relevante opleidingen die al gevolgd zijn (eventueel in een bijlage). NB: verwijs eventueel naar het beschikbare cv.	
---	--

2 Zelfbeoordeling en onderbouwing

Invulinstructie

Begrippen die in het blauw en onderstreept in het document staan kunt u opzoeken in de begrippenlijst (bijlage 5).

Begin met het beantwoorden van de Algemene vragen.

Ga daarna door met de beantwoording per stelling. U doorloopt daarbij de volgende stappen:

Stap 1. De mate waarin u de genoemde eindterm hebt bereikt door middel van ervaringen. Dit doet u op de volgende schaal: 'geen ervaring', 'een beetje ervaring', 'redelijk veel ervaring', 'zeer veel ervaring', of 'ik weet niet'. Indien u geen ervaring hebt op het betreffende gebied, kunt u direct doorgaan naar de volgende stelling. Als u al wel ervaring hebt op dit gebied, gaat u verder met stap 2.

Stap 2. Geef in de derde kolom een concreet bewijs van uw ervaring met deze eindterm. Let er hierbij op dat het niveau waarop u de ervaringen hebt opgedaan zodanig moet zijn dat het past bij een wetenschappelijke opleiding. Het is niet zinvol om kennis en ervaringen op bijvoorbeeld MBO-niveau voor te leggen voor erkenning. De criteria voor de bewijzen kunt u nalezen in de studentenhandleiding. Bewijzen worden in de sectie 'Overzicht bewijzen' van het portfolio genummerd.

De eerste kolom geeft criteria waar uw werkervaring aan moet voldoen. In de tweede kolom staan mogelijke voorbeelden van bewijzen aangegeven; tevens zijn voorbeelden aangegeven van bewijzen die niet geschikt zijn.

Denkt u eraan dat u bedrijfsgevoelige gegevens alleen kunt aanleveren met toestemming van het bedrijf.

Stap 3. Onderbouwing

Geef een onderbouwing voor het aanleveren van uw bewijzen. **Geef een referentie naar het bewijsnummer en naar het nummer van het criterium in de eerste kolom.** Gebruik voor de onderbouwing de STARRT-methode:

- Noem een situatie die rijk genoeg is om de onderbouwing voor het bereiken van criteria volledig uit te kunnen werken. (**Situatie**)
- Geef de taakomschrijving. (**Taakomschrijving**)
- Omschrijf de activiteiten die u in deze taak, opdracht, functie hebt uitgevoerd. Gebruik hierbij de ik-vorm. (**Activiteiten**)
- Wat is het resultaat van uw activiteiten? (**Resultaat**)
- Geef ten slotte aan wat u voor uzelf leerde in deze taak, opdracht, functie. (**Reflectie**)
- Hoe kunt u uw ervaringen in de praktijk vertalen naar de opleiding. (**Transfer**) Geef hier een beargumenteerde onderbouwing waarmee u aantoont deze competentie of onderdelen ervan tot een bepaald niveau te bezitten in relatie tot de opleiding. Dit kan per onderdeel verschillen. Haal concreet materiaal aan, verwijs naar relevante situaties, vermeld gebruikte bronnen.

Concrete situaties kunt u – indien u dit prettiger vindt – apart uitwerken (zie leeg formulier in de bijlage 4). In uw betoog dient u dan ernaar te verwijzen.

Minimale omvang van de onderbouwing is ½ A4, maximale omvang is 2 A4.

Algemene vragen

1. Hebt u ruime werkervaring als Systeem Ontwerper ?	Ja / nee
2. Hebt u ruime werkervaring als Systeem Ontwikkelaar ?	Ja / nee
3. Kunt u aantonen dat u beschikt over bovenstaande ruime werkervaring, dat u met objectgeoriënteerde methoden en technieken hebt gewerkt en ervaring hebt met analyse, ontwerpen, databases, communicatietechnologie, programmeren en multimedia?	Ja / nee Indien ja, voeg dan dat bewijs toe aan dit portfolio en vermeld daarbij 'Alg. vraag 3'.
4. Hebt u aantoonbare ervaring op HBO-niveau met een toepassing in de informatica , waarover de Open Universiteit geen cursus in het studieaanbod heeft?	Ja / nee Indien ja, voeg dan dat bewijs toe aan dit portfolio en vermeld daarbij 'Alg. vraag 4'.

Stellingen (deze stellingen komen in grote lijnen overeen met de eindtermen, zie bijlage 2)

1a. Stelling: U hebt grondige kennis van en inzicht in analyse en modelleren en de context waarin deze wordt toegepast.

0 Geen (*ga door naar de volgende stelling*)

0 een beetje

0 redelijk veel

0 zeer veel

Deze uitwerking van het portfolio is slechts een klein deel. Zie voor het volledige portfolio de website.

 criterium 1	Voorbeeld bewijs	Uw bewijs
blijkt dat u bekend bent met: - use case-beschrijvingen, - domeinmodel, - communicatiediagram (sequence-diagram of collaboratiediagram), - klassediagram. en met een toelichting over: - mogelijke alternatieve notatiewijzen, - waarom voor een bepaalde oplossing is gekozen, - een beoordeling van het ontwerp.	- een ontwerpdocument	

Erkenning Verworven Competenties

 criterium 2	Voorbeeld bewijs	Uw bewijs
<p>blijkt dat u:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ervaring hebt met een gestructureerde analysemethode, - ervaring hebt met de transformatie van een relationeel model naar een objectgeoriënteerd model. 	<ul style="list-style-type: none"> - een publicatie - een projectdocument <p>Geschiedt bewijs</p> <p>ervaring met Yourdon, CommonKads, Niam, en de transformatie van ontwerp naar technische specificaties</p> <p>Ongeschiedt bewijs</p> <p>ervaring op basis van de "Jan Boeren Fluitjes" methode</p>	
<p> criterium 3</p> <p>blijkt dat u aan één van de volgende criteria voldoet:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ervaring met een softwareontwikkelp proces inrichten met een weloverwogen keuze voor een ISO-norm, compliance met een CMM-model, of/en een andere methode met aandacht voor mensen, hulpmiddelen, methoden en beheer van het proces met als doel een kwalitatief hoogwaardig product op te leveren, - ervaring als ICT projectmanager . 	<ul style="list-style-type: none"> - een publicatie - een projectdocument 	
<p> criterium 4</p> <p>blijkt dat u in aanraking bent gekomen met programmeren, databases en netwerken.</p>	<p>In de afgelopen 5 jaar hebt u aantoonbare werkervaring in één van de volgende functies:</p> <p>Adviseur Methoden en Technieken, Beleidsmedewerker ICT, Business Consultant, Database administrator, Functioneel Applicatie Beheerder, ICT Architect, ICT Projectmanager, Informatie Architect, Infrastructuur Ontwerper, Operator, Security Officer, Servicedesk Medewerker, Servicemanager, Systeem Ontwerper, Systeem Ontwikkelaar, Technisch Applicatie Beheerder, Technisch Infrastructuur Beheerder, Tester</p>	

Onderbouwing

Referentie naar bewijsnummer in portfolio :

.....

Referentie naar eindtermnummer : 1a

Referentie naar criterium:

.....

1. Noem een situatie die rijk genoeg is om de onderbouwing voor het bereiken van criteria volledig uit te kunnen werken.

(Situatie)

2. Geef de taakomschrijving. (Taakomschrijving)

3. Omschrijf de activiteiten die u in deze taak, opdracht, functie hebt uitgevoerd. Gebruik hierbij de ik-vorm. (Activiteiten)

Wat hebt u gedaan?

4. Wat is het resultaat van uw activiteiten? (Resultaat)

5. Geef aan wat u voor uzelf leerde in deze taak, opdracht, functie. (Reflectie)

6. Hoe kunt u uw ervaringen in de praktijk vertalen naar de opleiding? (Transfer)

min. 1/2 A4 – max 2 A4 zie ook het STARRT-formulier in de bijlage.

3 Overzicht bewijzen

Invulinstructie

Geef hieronder aan welke bewijzen u als bijlage bijvoegt en bij welk onderdeel van dit portfolio het product hoort.

bewijsnummer	naam product	referentie	behoort bij (nummer(s) van de eindterm/stelling)

Houdt u rekening met de volgende criteria voor het aanleveren van bewijzen:

De student moet aantonen een [competentie](#) op minimaal [HBO-niveau](#) te beheersen.

Een student moet voor ieder [bewijs](#) bij de bijbehorende eindtermen een onderbouwing geven voor de bewijzen volgens STARRT:

- in welke situatie het [bewijs](#) tot stand is gekomen
- welke taken en activiteiten de student zelf heeft uitgevoerd bij de totstandkoming van het [bewijs](#)
- wat het resultaat van zijn activiteit is geweest
- wat de student geleerd heeft van het afronden van deze activiteiten (reflectie)
- waarom het resultaat van deze activiteiten als [bewijs](#) aangemerkt kan worden voor het beheersen van een [eindterm](#) of [leerdoel](#)

Een student moet voor ieder [bewijs](#) in het [portfolio](#) aangeven waar (paginanummer, hoofdstukaanduiding of andere duiding) de [assessoren](#) de gevraagde criteria kunnen terugvinden in het [bewijs](#).

Ieder [bewijs](#), behalve een [openbare publicatie](#), is alleen een [geldig bewijs](#) als men een [referentie](#) kan overleggen.

Een [bewijs](#) is alleen een [geldig bewijs](#) indien:

de student kan aantonen dat hij de auteur is van het [bewijs](#) of – indien het [bewijs](#) tot stand is gekomen in een team – wat de bijdrage is geweest van de student aan de totstandkoming van het [bewijs](#);

de student een referentie kan overleggen (behalve bij een openbare publicatie);

Een [gelezen boek](#) kan niet gebruikt worden als [bewijs](#).

Een [training](#) waar geen duidelijk gedefinieerd examineringstraject aan ten grondslag ligt, kan op zichzelf nooit een [bewijs](#) zijn tenzij ook een [bewijs](#) wordt overlegd waaruit blijkt dat de student de opgedane kennis uit de [training](#) op [HBO-niveau](#) heeft toegepast in de praktijk.

[Programmacode](#) kan als [bewijs](#) overlegd worden door de [programmacode](#) elektronisch in broncodeformaat beschikbaar te stellen op een DVD of CD in het [portfolio](#).

[Eerder erkende competenties](#) kunnen als [bewijs](#) aangeleverd worden.

Een [bewijs](#) dat eigendom is van een derde en waarvoor deze derde eist dat de Open Universiteit een geheimhoudingsovereenkomst tekent, kan als [bewijs](#) in een EVC procedure worden gebruikt.

Bijlage bij portfolio sjabloon. Voorbeeld uitwerking van een onderbouwing

Onderbouwing stelling 1a: U hebt grondige kennis van en inzicht in analyse en modelleren van informatiesystemen en de context waarin deze wordt toegepast.

Ik ben vaardig in analyse en modelleren van informatiesystemen in omgevingen waar dit wordt toegepast.

Situatiebeschrijving

Ik ben sinds 1990 werkzaam bij de Open Universiteit Nederland (OUNL) en heb daarin in verschillende functies gewerkt bij de afdeling automatisering, onder ander als systeemanalist en systeemontwerper.

Taak

In de genoemde functies heb ik mij intensief bezig gehouden met het ontwikkelen van complexe systemen voor onder andere studentenadministratie. Op dit moment ben ik betrokken bij een project voor online toetsing.

Activiteiten

Bij het analysetraject was het van belang dat ik ervoor zorgde dat de ontwikkelde systemen aan zouden sluiten bij de bestaande bedrijfsprocessen. Daarvoor had ik een formele beschrijving van de bedrijfsprocessen nodig die ik gebruikte om vervolgens de functionaliteit van de informatiesystemen te bepalen. Hierbij overlegde ik met inhoudsdeskundigen om na te gaan of ik de functionaliteiten uitwerkte volgens de behoefte van de gebruiker. Het bepalen van functionaliteit leidt uiteindelijk tot een functioneel ontwerp met geoptimaliseerde en semantisch juiste modellen. In databasetermen leidde dit tot modellen in BCNF normaalvorm. Prestatie en betrouwbaarheid van de ontwikkelde systemen moeten in balans zijn.

Resultaat

Projectdocumentatie (zie bewijs 1).

Reflectie

De betrokkenheid bij de ontwikkeling van de genoemde systemen heeft mij bewust gemaakt van het feit dat gestructureerde en geoptimaliseerde systemen van belang zijn, waarbij vooral een goede afstemming met de bestaande bedrijfsprocessen van belang is. Betrokkenheid van gebruikers is ook een must. Het kwam wel eens voor dat ik te technisch op de functionaliteit in ging, zodat de gebruikers mij minder goed konden volgen. In de loop van het project vind ik dat ik me daar goed op heb aangepast.

Transfer

De betrokkenheid bij de ontwikkeling van de genoemde systemen heeft mij geleerd dat je als analist en ontwerper bewust moet zijn van het feit dat het ontwikkelen van informatiesystemen vereist dat je een stap verder gaat dan louter het toepassen van bestaande standaardmethoden en -technieken. Dit vergt soms een meer formele aanpak. Ik weet dat ik analyse en ontwerpen van informatiesystemen nu beter in de vingers heb dan alleen het toepassen van een standaardaanpak.

Erkenning Verworven Competenties

Bijlage bij portfolio sjabloon. STARRT-formulier

Referentie naar bewijsnummer in portfolio :

Referentie naar eindtermnummer :

Referentie naar competentienummer :

Situatie. Noem een situatie die rijk genoeg is om de onderbouwing voor het bereiken van criteria volledig uit te kunnen werken.

Taakomschrijving. Beschrijf de taak of opdracht.

Activiteiten. Omschrijf de activiteiten die u in deze taak, opdracht, functie hebt uitgevoerd. *Gebruik hierbij de ik-vorm.*

Resultaat. Wat is het resultaat van uw activiteiten

Reflectie. Geef ten slotte aan wat u voor uzelf leerde in deze taak, opdracht, functie.

Transfer. Hoe kunt u uw ervaringen in de praktijk vertalen naar de opleiding? Geef hier een beargumenteerde onderbouwing waarmee u aantoonst deze competentie of onderdelen ervan tot een bepaald niveau te bezitten in relatie tot de opleiding.

8.2 Voorbeeld EVC-rapportage (ervaringscertificaat)

[plaats hier het logo van de aanbieder]

EVC-rapportage

Gegevens EVC aanbieder

Naam organisatie

Adres organisatie

Plaats organisatie

Nummer EVC-rapportage

Naam assessor

Naam assessor 2 (indien van toepassing)

Datum afgifte:

Gegevens kandidaat

Achternaam kandidaat:

Voornaam / voornamen kandidaat (voluit):

Geboortedatum:

Geboorteplaats:

Loopbaandoel van de kandidaat

Conclusie

Aanbevelingen

Versie 1 februari 2008
 Dit format is onderdeel van de Kwaliteitscode EVC.

[plaats hier het logo
van de aanbieder]

EVC-rapportage

Verantwoording

De standaard

De verworven competenties van de kandidaat zijn gemeten ten opzichte van[naam landelijke standaard die gebruikt is, hier invullen]. Deze standaard geeft een niveau indicatie weer van[niveau weergeven]. Deze standaard is te vinden bij[verwijzen naar website of andere informatiebron, of bijvoegen als bijlage].

De officiële benaming van deze standaard is:[officiële naam + CREBO/CROHO nummer hier toevoegen, of officiële naam voor het branche-erkende profiel]

[Alleen van toepassing, indien er sprake is van een branche erkende standaard] Deze standaard wordt erkend door:[branche organisatie noemen]

De EVC procedure en instrumenten

In de EVC procedure is een aantal stappen doorlopen:

-
-
-etc.

De assessor (-en) heeft (hebben) de kandidaat beoordeeld door middel van een aantal instrumenten:

- [datum]
- [datum]
-etc. [datum]

Erkenning competenties

Overzicht competenties, kerntaken en/of werkprocessen die worden erkend:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....etc.

Onderbouwing

Versie 1 februari 2008
Dit format is onderdeel van de Kwaliteitscode EVC.

[plaats hier het logo
van de aanbieder]

EVC-rapportage

Ondertekening EVC aanbieder

Datum:

Naam + handtekening verantwoordelijke:

Ondertekening kandidaat

Handtekening kandidaat:

Versie 1 februari 2008
Dit format is onderdeel van de Kwaliteitscode EVC.

8.3 Voorbeeld beschikking

Geachte

Naar aanleiding van uw vrijstellingsverzoek ten behoeve van de bacheloropleiding Algemene Cultuurwetenschappen (Onderwijs- en examenregeling 2007-2008) bericht ik u als volgt.

De Commissie voor de examens verleent vrijstelling wanneer:

1. de door de verzoeker gevolgde opleiding(en) naar niveau, omvang en inhoud in voldoende mate overeenstemt/ overeenstemmen met een deel van de opleiding van de Open Universiteit Nederland (OUNL) waarvoor vrijstelling wordt verzocht
2. de verzoeker kennis, inzichten, vaardigheden of competenties bezit, opgedaan buiten het hoger onderwijs, welke naar niveau, omvang en inhoud in voldoende mate overeenstemmen met een deel van de opleiding van de Open Universiteit Nederland (OUNL) waarvoor vrijstelling wordt verzocht.

Het aantal studiepunten waarvoor in totaal vrijstelling kan worden verleend kan nooit meer zijn dan 75% van het aantal studiepunten van de opleiding. De afsluitende opdracht respectievelijk de scriptie kan niet vrijgesteld worden.

Ad 1. Vrijstelling op grond van EVC (Erkenning verworven competenties).

Op grond van artikel 20 tweede lid van de Onderwijs- en examenregeling 2007-2008 van de bacheloropleiding is de Commissie voor de examens (CvE) bevoegd in bijzondere gevallen vrijstelling te verlenen op grond van werkervaring. Daarbij beoordeelt de CvE of verzoeker kennis, inzichten, vaardigheden of competenties bezit, opgedaan buiten het hoger onderwijs, welke naar niveau, omvang en inhoud in voldoende mate overeenstemmen met een deel van de opleiding waarvoor verzoeker ingeschreven is. Als maatstaf hanteert de CvE het niveau van de eindtermen van de bacheloropleiding Algemene cultuurwetenschappen.

De procedure kan de hieronder genoemde onderdelen omvatten. In de bijlage (beoordelingsrapportage) is aangegeven welke onderdelen in uw geval aan de orde geweest zijn.

Bij de beoordeling van een vrijstellingsverzoek op grond van EVC worden eerst de door de verzoeker ingeleverde bewijsstukken gezien. De bewijsstukken omvatten tenminste een door verzoeker opgesteld schriftelijk verzoek, vergezeld van stukken waaruit blijkt dat de verzoeker specifieke competenties verworven heeft (portfolio). De bewijsstukken worden door de FTC getoetst op inhoud, relevantie en authenticiteit. Vervolgens wordt door de FTC beoordeeld over welke competenties de verzoeker beschikt in relatie tot de eindtermen van de opleiding. De FTC kan vervolgens oordelen dat de bewijsstukken ook door een assessor getoetst moeten worden en besproken moeten worden in een assessmentgesprek met de verzoeker.

De CvE beoordeelt aan de hand van het advies van de FTC, indien van toepassing aangevuld met de bevindingen van de assessoren, voor welke onderdelen van de opleiding vrijstelling verleend wordt. In voorkomende gevallen kan de CvE op advies van de assessor een aanvullende toets aan de verzoeker opleggen.

Vrijstelling wordt verleend voor die onderdelen c.q. cursussen waarin de aangetoonde kennis, inzichten, vaardigheden of competenties een substantiële plaats innemen. Tot slot wordt de inhoud van het nog te volgen opleidingsprogramma bepaald.

Op basis van het bovenstaande en met toepassing van de procedureonderdelen zoals in de beoordelingsrapportage is weergegeven, heeft de CvE besloten u vrijstelling te verlenen voor 8,6 studiepunten van de in totaal 180 studiepunten.

De vrijstelling omvat 4,3 studiepunten in de propedeuse en 4,3 studiepunten in de postpropedeuse.

Algemene toelichting:

- in de bijlage is de inhoud van de vrijstellingsbeslissing nader gespecificeerd en is het resterende te volgen opleidingsprogramma opgenomen;
- de vrijstelling is gebonden aan de bovengenoemde opleiding. Dit houdt in, dat er geen rechten aan deze vrijstellingsbeslissing kunnen worden ontleend ten behoeve van andere opleidingen bij de Open Universiteit Nederland;
- de vrijstelling kan niet gecombineerd worden met eventueel in het verleden reeds verleende vrijstellingen;
- bij de beoordeling van het vrijstellingsverzoek is geen rekening gehouden met eventueel reeds bij de Open Universiteit Nederland behaalde certificaten. Wanneer u reeds een certificaat hebt behaald voor een in dit besluit vrijgestelde cursus kan dit er niet toe leiden, dat u hiervoor andere vrijstellingen zou kunnen verkrijgen;
- de Commissie voor de examens gaat er bij deze vrijstellingsbeslissing van uit, dat eventuele deficiënties in kennis door u worden aangevuld;
- de in de Onderwijs- en examenregeling (OER) vastgestelde opleidingen worden regelmatig bijgesteld. De beslissing is gebaseerd op de inhoud en omvang van de opleiding, geldend per 1 september 2007. U kunt aan de hand van de informatie in de bijlage bepalen welke onderdelen van de bovengenoemde opleiding volgens de vanaf 1 september 2006 geldende regeling door u dienen te worden afgerond. Zodra hierin wijzigingen optreden, worden deze, eventueel tezamen met overgangsbepalingen, gepubliceerd in de Studiegids (hoofdstuk Uitvoeringsregeling);
- indien tijdens uw studie wijzigingen in inhoud en omvang van cursussen optreden, waardoor afstudeerproblemen ontstaan, kunt u dit voorleggen aan de Facultaire toetsingscommissie van de desbetreffende faculteit. In overleg zal dan naar een oplossing worden gezocht;
- ten aanzien van nog te verschijnen cursussen wordt een voorbehoud gemaakt.

Tot slot wijs ik u voor de goede orde op artikel 22 van de Onderwijs- en examenregeling van de bacheloropleiding, dat bepaalt, dat bij de aanvraag tot afgifte van een getuigschrift de behaalde certificaten en verkregen vrijstellingsbewijzen en eventuele overige afspraken en/of resultaten dienen te worden vermeld. Wilt u daarom deze beslissing zorgvuldig bewaren?

U dient er rekening mee te houden, dat bij het aanvragen van het getuigschrift aan de hand van de dan geldende Onderwijs- en examenregeling getoetst wordt of u aan de gestelde eisen hebt voldaan.

Hoogachtend,
namens de Commissie voor de examens,

8.4 Communicatieplan

In mei is via Questback (Studentinzicht) een vragenlijst uitgezet waarin zeven vragen zijn gesteld over de EVC-procedure om te achterhalen wat de reden is voor de geringe belangstelling. De vragenlijst is beantwoord door 728 ervaren studenten en 159 recente inschrijvers. De resultaten geven aan dat de communicatie rondom EVC verbeterd moet worden. Er moet meer en beter informatie gegeven worden en op andere plekken, bijvoorbeeld bij de inschrijving. De berichtgeving moet verder de procedure zo simpel mogelijk uitleggen zodat de studenten niet meer het idee hebben dat deze complex is of dat het veel tijd kost. Verder moet er gekeken worden naar de prijs.

Projectgroep

De projectgroep bestaat uit de volgende personen:

Desirée Joosten-ten Brinke (Projectleider)

Johan v.d. Boomen

Brigitte de Craene

Daniëlle Haegens

Karel Lemmen

Monique Slangen

Janine Voncken

Mireille Wathes-Derks (MCenS)

Eindverantwoordelijkheid en regie communicatie

De projectgroep is eindverantwoordelijk voor de (interne) communicatie over het project. Een communicatieadviseur van de afdeling Marketing, communicatie en sales adviseert resp. ondersteunt de projectgroep in de uitvoering hiervan.

De contactpersoon communicatie zal door alle betrokkenen binnen het project worden geïnformeerd over communicatieve aspecten. Er vindt geen communicatie plaats zonder medeweten en akkoord van de contactpersoon communicatie.

Communicatie binnen de projectgroep

De projectgroep heeft elke drie weken overleg. Voor elk overleg zal een agenda worden opgesteld, na elk overleg zal een verslag worden opgesteld.

Website

Alle communicatie over EVC vindt plaats via een speciale pagina op internet:

www.ou.nl/evc.

Mail

E-mail naar in- en externe doelgroepen zal zo veel mogelijk worden verstuurd vanuit de mailbox evc.informatie@ou.nl. Dit ter bevordering van de herkenbaarheid en de bekendheid van het project. Alle e-mailberichten bevatten (volgens een nog te ontwerpen format) het 'erkend EVC aanbieder'-logo.

Nieuwsberichten en nieuwsbrief

Voor de communicatie over ontwikkelingen binnen het project zal gebruik worden gemaakt van de bestaande nieuwsvoorziening van de Open Universiteit: nieuwsberichten op intranet en de externe website en de wekelijkse nieuwsbrief.

Werkwijzer en Modulair

In het studentenblad Modulair zal regelmatig aandacht zijn voor EVC.

Communicatielijnen

- Communicatie naar College van bestuur: hiervoor is de projectmanager verantwoordelijk.
- Communicatie naar in- en externe doelgroepen: projectgroep is verantwoordelijk, taak ligt bij contactpersoon communicatie. Eventueel advies en ondersteuning door communicatiemedewerker/-adviseur.